

Lausunto vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen tarkistamisesta / lausunto päivitetystä jätevesiviemäroinnin toiminta-alueesta

Lupajaosto 17.02.2022 § 15

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Kemin Energia ja Vesi Oy toimii vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena Kemin kaupungin alueella. Vesihuoltolaitoksella on määritetty toiminta-alue vuonna 2001. Voimassa oleva toiminta-alue-rajaus ei ole kaikilta osin ajan tasalla ja tämän vuoksi toiminta-alue on päätetty tarkistaa vastaamaan toteutunutta ja suunniteltua yhdyskuntakehitystä.

Liitteenä on Elinvoimalautakunnan 15.12.2021 (§ 24) tekemä päätös asettaa Kemin Energia ja Vesi Oy:n vedenjakelun ja jätevesiviemäroinnin päivitetty toiminta-alue nähtävillä. Liitteessä on myös perustelut toiminta-alueiden ja niiden rajausten tarkistamiseksi.

Liitteenä on päivitetty vedenjakelun toiminta-alueen kartta.

Liitteenä on päivitetty jätevesiviemäroinnin toiminta-alueen kartta.

Kartoista voidaan nähdä vanha ja uusi toiminta-alue-rajaus, laajennusalueet ja taajama-alue-rajaus.

Vesihuoltolain mukaan ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen muutosta, siitä on pyydettävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen (Lupajaosto) lausunto. Lausunto tulee antaa 28.2.2022 mennessä.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Kuullaan Kemin Energia ja Vesi Oy:n vesihuoltojohtaja Juha Hiltulan esitys vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen tarkistamisesta.

Lupajaosto (**Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen**) antaa Elinvoimalautakunnalle alla olevan lausunnon.

Lausunto:

Vesihuoltolain (119/2001) tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saavutettavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi.

Ympäristönsuojelulaki (YSL; 257/2014) ei määrää jätevesille käytettävää puhdistuslaitteistoa, vaan siinä annetaan tavoiteltavat puhdistustehot prosenttilukuina.

Jos kiinteistöä ei ole liitetty viemäriverkostoon eikä toimintaan tarvita ympäristölupaa, jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa (YSL 155§). Lisäksi pohjaveden pilaantumiskielto on ehdoton (YSL 17§).

Ympäristönsuojelulain (527/2014) jätevesien käsittelyä ja johtamista viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla käsittelevää 16 lukua koskeva

muutos (19/2017) tuli voimaan 3 päivänä huhtikuuta 2017. Lainmuutoksen tavoitteena oli haja-asutuksen talousjätevesien kiinteistökohtaista käsittelyä koskevan sääntelyn kohtuullistaminen ja selkeyttäminen.

Lain 154b§ määrää jäteveden ns. perustason puhdistusvaatimukset. Tämän mukaan talousjätevedet on puhdistettava siten, että ympäristöön aiheutuva kuormitus vähenee

- orgaanisen aineen osalta vähintään 80%
- kokonaisfosforin osalta vähintään 70% ja
- kokonaistypen osalta 30%

verrattuna haja-asetuksen kuormitusluvun avulla määritettyyn käsittelemättömän jäteveden kuormitukseen.

Lain 156c§ määrää määrää ns. perustason ankarammat puhdistusvaatimukset. Tämän mukaan ohjeellinen puhdistustaso pilaantumiselle herkillä alueilla on, että ympäristöön aiheutuva kuormitus vähenee

- orgaanisen aineen osalta vähintään 90%
- kokonaisfosforin osalta vähintään 85% ja
- kokonaistypen osalta 40%

verrattuna haja-asutuksen kuormitusluvun avulla määritettyyn käsittelemättömän jäteveden kuormitukseen.

Ympäristönsuojelulain 16 luvun säännöksissä perustason puhdistustason noudattaminen riippuu osittain siitä millaisella alueella kiinteistö sijaitsee ja millaisia korjaustoimenpiteitä kiinteistöllä tehdään. Täten esim. perustason ankarammat puhdistusvaatimukset ovat tyypillisiä herkillä alueilla kuten pohjavesialueilla tai muilla vedenhankinnan tai käytön kannalta herkillä alueilla.

Perustasoa ankarammat puhdistusvaatimukset eivät välttämättä nekään ole riittäviä kaikilla alueilla ja kaikilla rakennuspaikoilla sillä maaperäolosuhteet (esim. maan laatu, maakerrosten paksuus, maan tiiveys) lopulta myös vaikuttavat siihen onko jätevesien maaperäkäsittely mahdollista kuten voi Lapin ELY-keskuksen viimeaikaisista lausunnoissa päätellä koskien Sotisaaren eräitä rakennuspaikkoja (ks. LAPELY/149/2022; annettu 3.2.2022).

Jos jätevesien maaperäkäsittely (maahan imeyttämien tai maahan suodattaminen) ei Sotisaaren pohjavesialueella ole mahdollista ilman pohjaveden pilaantumisen riskiä, jää kiinteistölle vaihtoehdoksi vain umpikaivo.

Kemin kaupungilla ei ole käytettävissä Sotisaaren alueen maaperätietoja siten kuin Lapin ELY:llä, jolla on käytettävissä mm. maaperäkairausten ja maatutkaluotausten tietoja Sotisaaren pohjavesialueelta. Näillä tutkimuksilla on voitu selvittää mm. maaperän laatu ja tätä kautta maaperän vedenläpäisykyky samoin kuin maakerrosten paksuus suhteessa pohjaveteen jne. Kuinka laajalti näitä on Sotisaaren pohjavesialueella tehty, ei ole kaupungilla tiedossa.

Koska yllä mainitut tiedot ovat erilaiset Sotisaaren eri rakennuspaikoilla, tulisi Sotisaaren pohjavesialueella tehdä perusteellinen ”maaperä- ja pohjavesiselvitys”, jossa selvittäisiin onko Sotisaareissa edes olemassa rakennuspaikkoja, joissa voitaisiin sallia jätevesien maaperäkäsittely ilman

pohjaveden pilaantumisen riskiä ja miten jätevesien maaperäkäsittely tulisi näillä rakennuspaikoilla teknisesti toteuttaa.

Tällainen selvitys palvelisi kaupungin maankäytön suunnittelu ja kaavoitusta samoin kuin rakentajia Sotisaaren alueella.

Valmistuttuaan tämä selvitys antaisi rakentajille tietoa jo rakennushankkeen suunnitteluvaiheessa millaista jätevesijärjestelmää kullakin rakennuspaikalla vaaditaan jos viemäriverkosto ei laajene Sotisaaren alueelle.

Nyt menettelytapa on se että jokaisesta rakennushankkeesta pyydetään erikseen lausuntoja usealta taholta (mm. kaupungin ympäristönsuojelu, Kemin Energia ja Vesi Oy ja Lapin ELY-keskus). Ennen näiden lausuntojen saamista rakentajalla ei ole täyttä varmuutta voiko rakennusluvassa esitettyä jätevesien käsittelyä lopulta edes toteuttaa esitetyle rakennuspaikalle vai meneekö kertaalleen suunniteltu jätevesijärjestelmä uusiksi mistä aiheutuu rakentajalle turhia lisäkustannuksia.

Tämän selvityksen tekemistä puoltaa myös ns. POSKI-hanke, jossa eräiden pohjavesialueiden luokitustasoja eri puolella Suomea nostettiin valtakunnallisella päätöksellä ja jolloin myös vaatimukset Sotisaaren alueen pohjaveden suojaamiseen kiristyivät aikaisemmasta ja nostivat Sotisaaren pohjavesiluokituksen luokkaan 2 aikaisemman 3 sijasta.

Tämän selvityksen tekemistä puoltaa myös se, että Sotisaassa on yleiskaavassa osoitettuja rakentamattomia rakennuspaikkoja arviolta noin 50 kappaletta

Päätös Päätösesitys hyväksyttiin.

Lupajaosto 18.08.2022 § 76
804/11.00.01/2021

Valmistelu Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Saatujen lausuntojen perusteella Kemin Energia ja Vesi Oy on muuttanut toiminta-alue-ehdotusta siten, että Sotisaaren asemakaava-alueen ulkopuolella oleva asutusalue määritellään jätevesiviemäroinnin toiminta-alueen tavoitteelliseksi laajennusalueeksi, jossa viemäroinnin toteutuksen edellytyksenä on vähintään 70 %:n liittymishalukkuus. Muilta osin toiminta-alue-ehdotus on ennallaan.

Liitteenä olevaan vedenjakelun toiminta-aluekarttaan ei ole tullut muutoksia edellisen lautakuntakäsittelyn (elinvoimalautakunta) jälkeen.

Liitteenä on uudelleen päivitetty jätevesiviemäroinnin toiminta-aluekartta.

Elinvoimalautakunta on asettanut päivitettyt vedenjakelun ja jätevesiviemäroinnin toiminta-aluekartat nähtäville 29.6. – 15.8.2022. Lautakunta pyytää asiasta mm. Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen (lupajaosto) lausuntoa.

Esittelijä Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Lupajaosto toteaa lausuntonaan elinvoimalautakunnalle että toiminta-alueen tavoitteellinen laajennus Sotisaassa on toteutuessaan ympäristönsuojelullisesti myönteinen. Esitettyä jätevesiviemäröinnin laajennusalueita tulisi kuitenkin edelleen laajentaa Sotisaarentien varteen Saarenotantien suuntaan (koilliseen) vähintään noin 270 metriä, jotta 9 kpl rakentamattomia tontteja saataisiin laajennuksen piiriin. Muilta osin lupajaosto pidättäytyy aikaisemmin lausumassa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.